

การพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านดงบากใหม่หินคำ
เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตย
PARTICIPATORY COMMUNITY DEVELOPMENT OF BAN DONG BAK
MAI HIN KHAMPEOPLE SANAM CHAI CITY ATTAPEU PROVINCE,
LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC

¹แสงพะจัน พิมพงพาสะหวัด, ²ไพศาล พากเพียร และ ³ประสิทธิ์ กุลบุญญา

¹SaengPhachan Pimpaphongsawat, ²Paisarn Phakphian and ³Jittrakorn Po-ngam

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ประเทศไทย

Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand.

¹SaengPhachan Pimpaphongsawat@ubru.ac.th.com

Received: September 27,2023; **Revised** :November 2, 2023; **Accepted** :December 31,2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทของชุมชน และการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านดงบากใหม่หินคำ เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีเจาะจงเลือกผู้ที่สามารถให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน นายบ้าน องค์การจัดตั้ง กลุ่มชาวหนุ่ม สม่าพันแม่บ้าน เมืองสะหนามไซ จำนวน 7 คน และประชาชนที่อาศัย อยู่ในบ้านดงบากใหม่หินคำ เมืองสะหนามไซ จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1. บริบทชุมชนบ้านดงบากใหม่หินคำ อาชีพหลัก คือ การเกษตร อาชีพรอง คือ การเลี้ยงสัตว์ มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น มีผู้นำที่เป็นทางการ ได้แก่ นายบ้าน รองนายบ้าน ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของทางการในการปกครองดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย แนวโสมบ้าน ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาแก่นายบ้านและคณะอำนาจการปกครองจัดตั้งพื้นฐานซึ่งเป็นคณะกรรมการของหมู่บ้าน คณะชาวหนุ่ม เป็นกองกำลัง ทำหน้าที่ดูแลรักษาความสงบของหมู่บ้าน สหพันธ์แม่หญิงดูแลเกี่ยวกับครอบครัว และเด็กด้านความเป็นอยู่และการส่งเสริมอาชีพ ส่วนผู้นำตามธรรมชาติ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ ของหมู่บ้าน ได้แก่ ปู่อาจารย์ หมอยาพื้นเมือง ผู้อาวุโสของหมู่บ้าน และพระภิกษุ 2. การพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านดงบากใหม่หินคำ เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ ประชาชนควรเข้าร่วมติดตามดำเนินการในกิจกรรมต่างๆร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มากยิ่งขึ้น โดยการร่วมสำรวจข้อมูลเพื่อค้นหาปัญหาในการพัฒนาหมู่บ้านปัญหาที่

ประชาชนเสนอเป็นการกระตุ้นให้ภาครัฐ ภาคเอกชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเพื่อปรับปรุงแก้ไข การสนับสนุนการรวมกลุ่มทำกิจกรรมโดยมีการระดมทรัพยากร ได้แก่ เงิน คน ทรัพยากรธรรมชาติ วัสดุอุปกรณ์ ที่มีอยู่ภายในหมู่บ้าน รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้านและความรู้ใหม่จากผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการพัฒนา ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหาตามความเร่งด่วนในการพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง และภาครัฐควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ รับฟังผลการดำเนินงานและเสนอแนะ ซึ่งภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญในส่วนนี้ซึ่งมีเพียงบางประเด็นที่ผู้วิจัยรวบรวมและได้นำเสนอไว้ เพื่อประโยชน์แก่การพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลแก่ประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อความมั่นคงยั่งยืน ต่อไป

คำสำคัญ : การพัฒนาชุมชน, ส่วนร่วมของประชาชน

Abstract

The purpose of this research was to study the community context. and the participatory community development of Ban Dong Bak Mai Hin Kham people. Sanamchai Town, Attapeu Province, Lao People's Democratic Republic It is a qualitative research. By using a specific method to select those who can provide important information, such as community leaders, house bosses, organisations. young people Association of Housewives Sanam Chai, 7 people and residents In Ban Dong Bak Mai Hin Kham The samples were 18 people in Sanam Chai City. The research tool was a structured interview. Statistics used in data analysis were percentage, mean and content analysis. The results of the research found that 1. Context of Ban Dong Bak Mai Hin Kham community. The main occupation is farming and the secondary occupation is animal husbandry. have a strong relationship There are official leaders, namely the house master, the deputy house master, acting as representatives of the government in administering and maintaining peace and order. The home line acts as an adviser to the house master and the governing body to establish the foundation, which is the village committee. The youth troupe is a force. in charge of maintaining the peace of the village The Women's Federation cares about families and children in terms of well-being and career promotion. As for the natural leaders, there are experts in various aspects of the village, such as Grandfather Ajam, a native medicine doctor. village elders and monks 2. Participatory Community Development of Ban Dong Bak Mai Hin Kham People Sanamchai City, Attapeu Province. People should join and follow up on various activities with the government sector. the private sector or related agencies to increase By participating in a survey to find problems in village development, the problems proposed by the people encourage the government. private sector or related agencies to improve Support for group activities by mobilizing resources such as money, people, natural resources, materials,

equipment available within the village. including local wisdom The knowledge of the village sages and new knowledge from the experts. jointly resolve obstacles that arise during development Participate in prioritizing problems according to the urgency of village development. in order to have serious practice and the government should provide opportunities for the public to participate in acknowledgment Listen to performance and make suggestions. The government or relevant agencies have given importance to this section, which contains only some issues that the researcher has collected and presented. for the benefit of the community development with participation of the people that is effective and effective for the people in a concrete manner for stability and sustainability in the future.

Keywords: community development, public participation

บทนำ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เป็นประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดกับประเทศไทย ทั้งในเชิงประวัติศาสตร์ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม มีเขตแดนติดต่อกับประเทศไทยทั้งทางบกและทางน้ำ เป็นแนวยาวถึง 1,810 กิโลเมตร และเป็นประเทศที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล มีพื้นที่ 236,800 ตารางกิโลเมตร พรมแดนทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดกับประเทศจีนและพม่า ทิศตะวันออกติดกับประเทศเวียดนาม ทิศใต้ติดกับประเทศกัมพูชา และทิศตะวันตกติดกับประเทศไทยภูมิประเทศแบ่งได้ 3 เขต คือ 1) เขตภูเขาสูงอยู่ทางภาคเหนือของประเทศ 2) เขตที่ราบสูงอยู่ทางภาคใต้ของประเทศ และ 3) เขตที่ราบลุ่มเป็นเขตแนวตามแนวฝั่งแม่น้ำโขงและแม่น้ำต่าง ๆ ซึ่งเป็นเขตที่มีความอุดมสมบูรณ์มากที่สุด เมื่อนำเอาพื้นที่ของเขตภูเขาสูงและเขตที่ราบสูงมารวมกันแล้วจะมากถึง 3 ใน 4 ของพื้นที่ประเทศลาวทั้งหมด (สุวิดา ตัณฑุประศาสน์, 2559 :1) ซึ่งการสร้างปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อก้าวขึ้นสู่ระบบสังคมนิยมและเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายการสร้างประเทศลาวให้เป็นประเทศสันติภาพ เอกราช ประชาธิปไตย เอกภาพ และวัฒนาถาวรนั้น สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ได้ใช้ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ ยุทธศาสตร์เพื่อการเติบโตและลบล้างความยากจนแห่งชาติ เรียกว่า ยลช. (National Growth and Poverty Eradication Strategy : NGPES) ซึ่งได้เปลี่ยนชื่อมาจาก แผนลบล้างความทุกข์ยากแห่งชาติ (NPEP) โดยรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ได้ค้นคว้าร่วมกับประเทศญี่ปุ่น เกี่ยวกับการพัฒนาทางเลือกอื่น พบว่าวิธีการพัฒนาแบบธรรมชาติ หรือแบบสมดุล มีความเหมาะสม โดยปฏิบัติตามวิธีการ “สามเหลี่ยม” ที่กลมเกลียวเพื่อการพัฒนา ซึ่งคล้ายกับกรณีเตาไฟพื้นเมืองของลาวที่มีสามขา เพื่อสมดุล สามขา ได้แก่ การเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ, การพัฒนาสังคม-วัฒนธรรม และการปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ต่างฝ่ายต่างค้ำกัน (สุวิดา ตัณฑุประศาสน์, 2559 : 2)

การดำเนินชีวิตของมนุษย์นั้นเกิดจากการเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์เป็นระยะเวลาอันยาวนาน โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่ปรับตัวและแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตจนเหมาะสมกับบริบท

ของสังคมและสภาพแวดล้อมของตนจนถือว่าเป็นวัฒนธรรมพื้นฐานที่ก่อให้เกิดความเจริญ และเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงใช้มาอย่างต่อเนื่อง โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยปัจจัยภายนอก มาเป็นตัวกำหนดและมีอิทธิพลมากนัก แต่จากกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ในปัจจุบันที่เน้นการพัฒนาทางด้านวัตถุ ส่งผลให้ประชาชนมีวิถีชีวิตเปลี่ยนไป ประกอบกับกระแสสังคมโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่สามารถแพร่กระจายข่าวสารข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง ได้ผลักดันให้สังคมโลกมีลักษณะไร้พรมแดน กระแสกดดันจากสังคมส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างรุนแรงและหลีกเลี่ยงไม่ได้ทำให้ภูมิปัญญา ที่เป็นพื้นฐานจากความคิดสำหรับการพัฒนาและปรับใช้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพของตน แต่อดีตถูกละเลย ขาดการยอมรับและถูกทำลายลง จนทำให้ประชาชนขาดความมั่นใจ ในตนเอง ขาดความภาคภูมิใจในการพึ่งพาตนเอง ต้องอาศัยปัจจัยภายนอกที่ตนเอง ไม่เข้าใจมากนักมาเป็นตัวกำหนด ดังนั้น จึงเป็นเรื่องสำคัญในการที่จะต้องพัฒนาประชาชนในท้องถิ่นให้มีความสามารถในการปรับตัว เพื่อรองรับกับสถานการณ์ดังกล่าว ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนสร้างความเชื่อมโยงโดยตรงใหม่ ระหว่างประชาชนและผู้มีอำนาจตัดสินใจในระดับพื้นฐานที่สุด การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นวิธีการของการสร้างความมั่นใจว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ตัดสินใจที่จะทำให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตของประชาชน มีการเสวนากับประชาชนกลุ่มนั้น ก่อนการตัดสินใจจากมุมมองของสาธารณชน การมีส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มการมีอิทธิพลของพวกเขาต่อการตัดสินใจที่มีผลต่อชีวิตของพวกเขา การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นวิถีทางที่ปัญหาได้เคียงกัน ได้รับการแก้ไข การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นวิธีการของการสร้างช่องทางที่ทำให้เรื่องที่แตกต่างกันนี้ สู่อารมณ์ความรู้สึกที่แท้จริงระหว่างประชาชนที่มีมุมมองต่างกันไป จะเป็นวิธีการที่สร้างความมั่นใจว่า มีปฏิสัมพันธ์ที่แท้จริงเกิดขึ้นและสร้างความมั่นใจต่อสาธารณชนว่ามุมมองต่างๆของประชาชนจะได้รับการนำมาสู่การพิจารณาด้วย การมีส่วนร่วมของประชาชนจะให้ข้อมูลแก่ผู้มีอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับความสำคัญที่สัมพันธ์กับสาธารณชนในมุมมองทางเลือกที่มีคุณค่าที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจนั้นๆ (พระปลัดธนากร สนตมโน, 2561 : 1)

การให้ออกาสประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน โดยเริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมคิดค้นหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น การหาแนวทางแก้ไขปัญหา การตัดสินใจเลือกแนวทางการวางแผนการแก้ไขปัญหา รวมทั้งการร่วมปฏิบัติในกิจกรรมการพัฒนาที่มีการจัดขึ้นในชุมชนและการประเมินผลงานกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว การมีส่วนร่วมในลักษณะดังกล่าวเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ประชาชนได้รับการลงมือกระทำเอง โดยเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและทำให้ทราบถึงวิธีการที่จะจัดการกับปัญหาของตนเองและชุมชนได้อย่างถูกต้อง และทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน นอกจากนี้ยังช่วยให้ประชาชนเกิดการคิดเป็น ทำเป็น และมีความรู้สึกว่ากิจกรรมเหล่านั้น พวกตน มีส่วนเป็นเจ้าของโครงการอย่างแท้จริง อันจะทำให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีทิศทางของการพัฒนาอย่างชัดเจน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านดงบากใหม่หินคำ เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมและการตื่นตัวของประชาชนอันจะเป็น

แนวทางในการกระตุ้นความสนใจของภาคประชาชนและภาครัฐที่จะร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนบ้านดงบากใหม่หินคำ เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- เพื่อศึกษาการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านดงบากใหม่หินคำ เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านดงบากใหม่หินคำ เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านดงบากใหม่หินคำ เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 1,951 คน แบ่งเป็นเพศชาย 1,010 คน และเพศหญิง 941 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่เป็นผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informants) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน นายบ้าน องค์กรจัดตั้งกลุ่มชาวหนุ่ม สมานแม่บ้าน เมืองสะหนามไซ จำนวน 7 คน และ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านดงบากใหม่หินคำ เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 18 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 คน โดยใช้วิธีเจาะจงเลือกผู้ที่สามารถให้ข้อมูลสำคัญได้

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านดงบากใหม่หินคำ เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีขอบเขตด้านเนื้อหาที่ ได้มาจากการสืบค้นข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ จากสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเว็บไซต์ต่างๆ ตามแนวคิดการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของชุมชน 3) การมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านดงบากใหม่หินคำ เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน เป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิด

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านดงบากใหม่หินคำ เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของชุมชน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านดงบากใหม่ หินคำ เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเสนอเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. บริบทชุมชนบ้านดงบากใหม่หินคำ เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอาชีพหลักของสมาชิกชุมชนบ้านดงบากใหม่หินคำ คือ การเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา และปลูกพืชผักต่างๆ ส่วนเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพรอง ได้แก่ วัว ควาย ส่วนใหญ่เลี้ยงไว้ใช้งานและขายเป็นรายได้เสริมแก่ครอบครัว ซึ่งมีประเพณีความเชื่อเกี่ยวกับชีวิตและสังคม ประเพณีเกี่ยวกับอาชีพ ประเพณีทางศาสนา ตลอดจนถึงการประกอบพิธีกรรมในโอกาสต่างๆ ซึ่งได้ปฏิบัติสืบทอดกันมา จากบรรพบุรุษ นอกจากนั้นชุมชนบ้านดงบากใหม่หินคำ ยังเป็นสังคมที่ยึดมั่นอยู่ในระบบจารีต ประเพณี ความสัมพันธ์ในระบบครอบครัวและเครือญาติยังมีความผูกพันกันแน่นแฟ้น ความผูกพันในระบบเครือญาติและเพื่อนบ้านจะสังเกตได้จากการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในโอกาสต่างๆ มีการตั้งบ้านเรือนใกล้ชิดกันแต่หลังจะไม่มีรั้วรอบขอบชิด เปิดโล่งให้สามารถไปมาหาสู่กันได้ โดยสะดวก พื้นฐานทางสังคมของชุมชนบ้านดงบากใหม่หินคำ จะยึดมั่นศรัทธาในพระพุทธศาสนา วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน มีพิธีทำบุญที่สำคัญ ได้แก่ เทศกาลเข้าพรรษา มีผู้นำที่เป็นทางการและผู้นำตามธรรมชาติ ผู้นำที่เป็นทางการ ได้แก่ นายบ้าน รองนายบ้าน ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของทางการในการปกครองดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยทั่วไป แนวโสมบ้าน ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาแก่นายบ้านและคณะ อำนาจการปกครองจัดตั้งพื้นฐานซึ่งเป็นคณะกรรมการของหมู่บ้าน คณะชาวหนุ่มเป็นกองกำลัง ทำหน้าที่ดูแลรักษาความสงบของหมู่บ้าน สหพันธ์แม่หญิง ดูแลเกี่ยวกับครอบครัวและเด็ก ในด้านสวัสดิภาพความเป็นอยู่และการส่งเสริมอาชีพการปกครองระดับหมู่บ้าน จะเชื่อมโยงไปยังเมืองและแขวง ส่วนผู้นำตามธรรมชาติ ได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ ของหมู่บ้าน ได้แก่ ปู่อาจารย์ ทำหน้าที่เป็นผู้นำทางด้านศาสนาพิธี หมอยาพื้นเมือง ผู้อาวุโสของหมู่บ้าน และ

พระภิกษุสงฆ์ ซึ่งทำหน้าที่เชื่อมโยงให้สมาชิกของสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข การควบคุมทางสังคมรัฐบาลจะใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือควบคุมกลไกทางสังคมให้เป็นไปตามนโยบายของพรรคและรัฐ โดยผ่านคณะกรรมการหมู่บ้านที่เรียกว่าอำนาจการปกครองจัดตั้งพื้นฐานที่ประกอบด้วยนายบ้าน รองนายบ้าน แนวนโอม ชาวหนุ่ม และสหพันธ์แม่หญิง ในขณะที่เดียวกันก็มีการควบคุมทางสังคมในชุมชน โดยใช้จารีตประเพณีดั้งเดิมเป็นบรรทัดฐานในการควบคุมสังคม แต่พิธีกรรมทางสังคมบางอย่างที่รัฐเห็นว่าเป็นสิ่งงมงายล้าหลัง และสิ้นเปลืองก็จะถูกห้ามประกอบพิธีกรรมหรือลดขั้นตอนของการประกอบพิธีกรรมลง

2. การพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านดงบากใหม่หินคำ เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จากการศึกษาการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านดงบากใหม่หินคำ เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ มาทำการวิเคราะห์ร่วมกันมีแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน สรุปได้ดังนี้

2.1 แนวทางการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเป็นภารกิจที่สำคัญที่ประชาชนต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ ดังนั้น เสี่ยงสะท้อนจากประชาชนในพื้นที่บ้านดงบากใหม่หินคำ เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงมีส่วนสำคัญในการแสดงออกถึงปัญหาหรือความต้องการส่งผ่านมายังบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สามารถสรุปแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการตัดสินใจ ดังนี้

2.1.1 ควรจัดประชุมประชาคมหมู่บ้านในช่วงเวลาเย็นหรือค่ำหรือในวันหยุด และต้องประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆ เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านได้รับทราบกำหนดเวลาการประชุมประชาคม

2.1.2 ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดค้นและสำรวจปัญหาของชุมชน โดยการจัดประชาคมหมู่บ้านเพื่อร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการปัญหาของชุมชน

2.1.3 มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในทุกกลุ่มโดยเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น การเขียนคำร้อง กระดานสนทนา หรือความคิดเห็นจากที่ประชุม

2.1.4 ควรร่วมกันเสนอความคิดเห็นตลอดจนระดมสมอง เพื่อกำหนดประเด็นหลักในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน

2.1.5 รัฐบาลควรจัดส่งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้นำชุมชน นายบ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน) ลงไปสำรวจสภาพปัญหา ตลอดจนรับทราบข้อเท็จจริง และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาวางแผนในการจัดทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

2.1.6 ควรมีการสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินโครงการเกี่ยวกับการปัญหาของชุมชนเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

2.2 แนวทางการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของชุมชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ นโยบาย กระบวนการในการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาในชุมชน เจตนาธรรมก็เพื่อผลประโยชน์ของประชาชน โดยส่วนรวมอย่างแท้จริง ซึ่งนอกจากการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแล้วการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของชุมชน ตลอดจนให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ ก็มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สามารถสรุปแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการดำเนินงานของชุมชน ดังนี้

2.2.1 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการหาสาเหตุของปัญหาในการจัดการปัญหาของชุมชน

2.2.2 ควรมีการสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินโครงการเกี่ยวกับการปัญหาของชุมชนเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

2.2.3 ควรมีการสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาของชุมชน

2.2.4 ควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงในการแก้ไขปัญหาของชุมชนร่วมกัน

2.2.5 ส่งเสริม และสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรด้านต่างๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านหรือตำบล การยกย่องปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้มีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2.6 เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีการรวมกลุ่มทำ กิจกรรม การระดมทรัพยากรตามกำลังความสามารถของตนเองเพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างความตระหนักและรู้สึกรู้สีกว่าตนเองเป็นเจ้าของในกิจกรรมที่กำลังพัฒนา

2.2.7 การแสดงความคิดเห็น ความต้องการ หรือข้อทักท้วงผ่านช่องทางต่างๆ โดยการประชาสัมพันธ์และจัดให้มีช่องทางการติดต่อสื่อสารกับภาครัฐ เอกชนหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น ความต้องการหรือข้อทักท้วงในเรื่องต่างๆ

3. แนวทางการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เมื่อประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแล้วย่อมที่จะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับนั้นอาจไม่จำเป็นที่จะต้องอยู่ในรูปของเงิน วัสดุสิ่งของ แต่อาจเป็นผลประโยชน์ในลักษณะของความสุขสบาย ความพึงพอใจในสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นก็ได้ซึ่งจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สามารถสรุปแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการรับผลประโยชน์ ดังนี้

3.1 ในการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม นั้น สิ่งที่ต้องดำเนินการต้องสามารถแก้ไขปัญหาหรือก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวมเป็นหลัก

3.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนต้องกำหนดประเด็นการพัฒนาโดยเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน เช่น การเพิ่มผลผลิต การสร้างรายได้ และ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มภายในหมู่บ้าน เพื่อจัดตั้งกลุ่มอาชีพหรือการจัดทาผลิตภัณฑ์หรืองานบริการซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน

3.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนมีการสำรวจข้อมูล ข้อเท็จจริงและวางแผนการดำเนินงานให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆของชุมชน

4. แนวทางการมีส่วนร่วมในการประเมินผล กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนสุดท้าย ประชาชนจะต้องร่วมกันติดตามประเมินผลตลอดเวลาที่ทำงานร่วมกัน ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบถึงปัญหาอุปสรรคและร่วมกันในการหาทางแก้ไขปัญหาเพื่อให้งานหรือภารกิจดังกล่าวสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย ซึ่งจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สามารถสรุปแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการประเมินผล ดังนี้

4.1 ควรมีการจัดเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อบรรยายให้ความรู้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการมีส่วนร่วมของประชาชน

4.2 ควรมีการรายงานผลการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

4.3 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ต่างๆในชุมชนที่จัดทำขึ้นในลักษณะของการแต่งตั้งผู้แทนจากภาคประชาชนเป็นคณะกรรมการชุดต่างๆ

4.4 ประชาสัมพันธ์ช่องทางการติดต่อสื่อสารทั้งในรูปแบบการสื่อสารทางเดียวและการสื่อสารสองทาง เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับประชาชนในการแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์ตลอดจนปัญหาและความต้องการของตนเองและชุมชน

4.5 มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ผลการดำเนินงาน กิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ให้แก่ประชาชนผ่านสื่อที่มีความหลากหลายสามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกเพศ ทุกวัย นอกจากนี้ ข้อมูลที่จัดทำขึ้นต้องมีความครบถ้วนถูกต้อง และสามารถค้นหาได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

การพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านดงบากใหม่หินคำ เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นั้นประชาชนควรเข้าร่วมติดตามตรวจสอบโครงการหรือกิจกรรมร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มากยิ่งขึ้น โดยการร่วมสำรวจข้อมูลเพื่อค้นหาปัญหาในการพัฒนาหมู่บ้าน ปัญหาที่ประชาชนเสนอเป็นการกระตุ้นให้ภาครัฐ ภาคเอกชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเพื่อปรับปรุงแก้ไข การสนับสนุนการรวมกลุ่มทำกิจกรรมโดยมีการระดมทรัพยากร ได้แก่ เงิน คน ทรัพยากรธรรมชาติ วัสดุอุปกรณ์ ที่มีอยู่ภายในหมู่บ้าน รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้านและความรู้ใหม่จากวิทยากร ร่วมแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการจัดโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหาตามความเร่งด่วนในการพัฒนาหมู่บ้านเพื่อให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง และภาครัฐควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ รับฟังผลการดำเนินงานและเสนอแนะ ซึ่งภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ได้ให้ความสำคัญและดำเนินการในส่วนนี้ มีเพียงบางประเด็นที่ผู้วิจัยรวบรวมและได้นำเสนอไว้ เพื่อประโยชน์แก่การพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม

ของประชาชนบ้านดงบากใหม่หินคำ เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลแก่ประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อความเข้มแข็ง มั่นคง ยั่งยืนต่อไป

อภิปรายผล

จากการศึกษาการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านดงบากใหม่หินคำ เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. บ้านดงบากใหม่หินคำ เมืองสะหนามไซ แขวงอัตตะปือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นชุมชนที่มีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้น เป็นความผูกพันในระบบเครือญาติและเพื่อนบ้าน โดยที่จะสังเกตเห็นได้จากการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในโอกาสต่างๆ มีนายบ้าน และรองนายบ้าน ซึ่งเป็นผู้นำที่เป็นทางการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของทางการในการปกครองดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและให้ความช่วยเหลือรวมทั้งเป็นแกนหลักสำคัญในการพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ยังมีคณะชาวมุขเป็นกองกำลังทำหน้าที่ดูแลรักษาความสงบของหมู่บ้าน สหพันธ์แม่หญิง ดูแลเกี่ยวกับครอบครัวและเด็ก ในด้านสวัสดิภาพความเป็นอยู่และการส่งเสริมอาชีพการปกครองระดับหมู่บ้านจะเชื่อมโยงไปยังเมืองและแขวง และในการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมนี้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆของหมู่บ้าน เช่น ผู้อาวุโสของหมู่บ้าน เป็นอีกกำลังสำคัญในการเชื่อมโยงให้สมาชิกของสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำกิจกรรมต่างๆของชุมชนซึ่งอาศัยความร่วมมือทั้งทางภาครัฐและภาคเอกชน โดยที่ภาครัฐบาลจะใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือและเป็นกลไกทางสังคมในการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการร่วมมือกันทั้งในส่วนภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน เพื่อความเจริญ มั่นคง และความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในชุมชน

2. การพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม จะเห็นได้ว่าต้องมีการสร้างการมีส่วนร่วมตั้งแต่ในระดับครอบครัว ชุมชน โดยการสร้างความตระหนักให้กับทุกคนในครอบครัวและชุมชน ซึ่งอาศัยผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน หรือนายบ้านเป็นแกนหลักสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งต้องมีการประชาสัมพันธ์ สร้างแรงกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสำรวจ ค้นหาปัญหา ความต้องการการช่วยเหลือ และสาเหตุของปัญหาเพื่อการพัฒนาชุมชน และควรเพิ่มช่องทางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมและทุกขั้นตอนในการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สีสะหวาด สีดาวง (2558 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำเพื่อการชลประทานของประชาชนในพื้นที่โครงการบ้านพะลิง เมืองโพนทอง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า ลาว ในการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดค้นและสำรวจปัญหาที่เกิดจากการจัดการน้ำ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการหาสาเหตุของปัญหาในการ

จัดการน้ำ สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินโครงการเกี่ยวกับการจัดการน้ำ การดำเนินการวางแผนกิจกรรมควรมีการให้คำแนะนำเกษตรกรผู้ใช้น้ำในการเข้าร่วมเป็น คณะกรรมการของโครงการชลประทาน ให้เข้ามามีบทบาทในการวางแผนงานและดำเนินการจัดการ น้ำ ส่งเสริมการให้ความรู้และความเข้าใจแก่เกษตรกรผู้ใช้น้ำในการปลูกพืช จัดหาแหล่งกักเก็บน้ำใน พื้นที่โครงการเพิ่มเติม ด้านการลงทุนและปฏิบัติงาน ควรมีการสนับสนุนการปฏิบัติงานการบำรุงรักษา แหล่งน้ำชลประทาน และสร้างความตระหนักแก่ประชาชนในการดูแลรักษาแหล่งน้ำ รณรงค์ให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามกฎระเบียบของการใช้น้ำชลประทาน สร้างจิตสำนึก แก่ประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการซ่อมแซม บำรุงรักษาแหล่งน้ำชลประทาน ให้สามารถใช้ได้ตลอด ฤดูกาลเกษตร ด้านการติดตามประเมินผล ควรมีการจัดเจ้าหน้าที่เพื่อบรรยายให้ความรู้สร้างความ เข้าใจเกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการน้ำ สสำรวจข้อมูลจาก เกษตรกรผู้ใช้น้ำเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและความคิดเห็นในการใช้น้ำ แจ้ง ข้อมูลจำนวนพื้นที่การใช้น้ำเพื่อให้สามารถวางแผนและกำหนดนโยบายการจัดการน้ำให้สอดคล้องกับ ความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับการศึกษาของ มูฮัมหมัดซากีรีน โตะลู (2559: บทคัดย่อ) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคก โปธิ จังหวัดปัตตานี พบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกโปธิ จังหวัดปัตตานี คือ ควรมีการพัฒนาการจักระบบโครงสร้าง พื้นฐานให้ทั่วถึงทั้งชุมชนเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด และควรมีการสื่อสารให้ประชาชนใน ชุมชนทราบถึงบทบาท หน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาลและฝ่ายบริหาร รวมทั้งประชาชนได้ตระหนักถึง บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของตนเองที่มีต่อส่วนรวมให้มากขึ้น โดยการจัดประชุมหรือ ประชาสัมพันธ์หรือผ่านช่องทางอื่นๆ ที่เหมาะสม และนอกจากนั้นยังพบว่า การพัฒนาชุมชน ควรให้ ความสำคัญกับชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือผู้ที่ประชาชนในชุมชนให้ความนับถือผู้เป็นแบบอย่าง การดำเนินชีวิต รวมถึงมีการจัดกิจกรรมที่เป็นการให้ผู้นำชุมชน ประชาชนทั่วไป และรวมถึงเยาวชนใน ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมให้สำนึกถึงบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน เพื่อสร้างความ เข้มแข็งให้กับชุมชนของตนเองอย่างยั่งยืน เทศบาลตำบลควรจัดให้มีการการประเมินการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการชุมชน หรือคณะกรรมการบริหารกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน อย่างเป็นทางการที่ ชัดเจน(นครมะดีนะห์ มะแอะ, 2559 : บทคัดย่อ) ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การพัฒนาชุมชนแบบมี ส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน นอกจากจะมีการให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของชุมชน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมี ส่วนร่วมในการประเมินผล โดยตัวประชาชนหรือชุมชนเองแล้ว

3. กลไกสำคัญในการขับเคลื่อนชุมชนให้เกิดการพัฒนาที่สำคัญ คือ ผู้นำชุมชน เป็นบุคคลที่ ประชาชนในชุมชนให้การยอมรับ ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรมและในการ ประสานความร่วมมือภายในชุมชนและภายนอกชุมชนรวมทั้งการพัฒนาชุมชน ซึ่งผู้นำชุมชนจะต้องมี การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา

ชุมชนให้ชัดเจนและทั่วถึง ตลอดจนเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในทุกๆ ด้าน และสอดคล้องกับวิถีวัฒนธรรมของชุมชน รวมทั้งบริบทของชุมชน สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการนำไปสู่การสร้างการมีส่วนร่วมให้สมาชิกในชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม เพื่อขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพ เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- นครมะติะนะห์ มะแอ. (2559). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลยะหริ่งจังหวัดปัตตานี*. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคาแหง. 2559.
- พระปลัดธนากร สนมโน (เพราะถะ). (2561). *รูปแบบการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมเชิงพุทธ ของเทศบาลเมืองวังสะพุง จังหวัดเลย.ปริญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา พระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*.
- มูฮัมหมัดชากีรีน โต๊ะลู. (2559). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลโคกโพธิ์. จังหวัดปัตตานี*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อ การพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สีสะหวาด สีดาวง. (2558). *แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำเพื่อการชลประทาน ของประชาชนในพื้นที่โครงการบ้านพะลิง เมืองโพนทอง แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การพัฒนาท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุวิดา ตันตประศาสน์. (2559). *รูปแบบการพัฒนาชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชนเผ่าลื้อ บ้านน้ำเงิน เมืองเวียงคุก แขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)*. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2559.